

Warszawa, 24-05-2024 r.

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

Marcin Wiącek

II.510.350.2024.MA

Pani

Barbara Nowacka

Minister Edukacji Narodowej

ePUAP

Szanowna Pani Minister,

do mojego Biura kierowane są prośby o interwencję oraz postulaty odnoszące się do uchylenia art. 96 ustawy z dnia 16 kwietnia 2020 r. o szczególnych instrumentach wsparcia w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2 (tj. Dz. U. z 2023 r., poz. 201 z późn. zm.; dalej: ustawa kwietniowa COVID-19) w zakresie jego niezgodności z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. Osoby, wobec których toczy się postępowanie dyscyplinarne na podstawie ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela (t.j. Dz.U. z 2023 r. poz. 984) podnoszą, iż termin wstrzymania biegu przedawnienia karalności uzależniono jedynie od decyzji Ministra Zdrowia, w istocie niwelując jedyny sztywny wyznacznik, zakreślający granice, w których powinno się zamknąć postępowanie dyscyplinarne. Przesłanką tą jest obowiązywanie okresów stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii ogłoszonego z powodu COVID-19, wprowadzonego w drodze rozporządzenia Ministra Zdrowia, bez konkretnego terminu ani limitu czasowego, do którego miałyby obowiązywać, naruszając tym samym zasadę ochrony zaufania do państwa i stanowionego przez nie prawa. W

rezultacie zawieszenie mogło utrzymywać się przez czas nieokreślony, na czas trwania stanu zagrożenia epidemicznego (epidemii), którego długość nie była z góry przewidziana, powodując niedopuszczalną, zbyt daleko idącą ingerencję w pozycję prawną jednostki.

Odnosząc się do ustalonego w tym zakresie stanu prawnego, stosownie do treści kwestionowanego art. 96 ustawy kwietniowej COVID-19, w okresie obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii ogłoszonego z powodu COVID-19 bieg terminów, o których mowa w art. 85o ust. 1 i 4 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. - Karta Nauczyciela (Dz. U. z 2021 r. poz. 1762 oraz z 2022 r. poz. 935, 1116, 1700 i 1730) nie rozpoczyna się, a rozpoczęty ulega zawieszeniu na ten okres. Kwestionowany przepis, zgodnie z art. 118 ustawy kwietniowej COVID-19, wszedł w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia, tj. z dniem 18 kwietnia 2020 r. Ustawa nie przewidywała także w tym zakresie przepisów intertemporalnych. Przesłanką wstrzymania tu biegu przedawnienia jest obowiązywanie okresów stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii, ogłoszonego z powodu COVID-19, na podstawie art. 46 ust. 2 i 4 ustawy z 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi (Dz. U. z 2023 r., poz. 1284; dalej: ustawa sanitarna). Przedmiotowy przepis odnosi się w swojej dyspozycji do terminu zagrożenia epidemicznego oraz stanu epidemii, więc stosownie do tego, aby odczytać skutki tej normy, należy te zagadnienia w tym miejscu uporządkować.

Zgodnie bowiem z § 1 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 13 marca 2020 r. w sprawie ogłoszenia na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej stanu zagrożenia epidemicznego (Dz. U. poz. 433 z późn. zm.) Minister Zdrowia ogłosił w okresie od dnia 14 marca 2020 r. do odwołania na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej stan zagrożenia epidemicznego w związku z zakażeniami wirusem SARS-CoV-2. Natomiast w myśl § 1 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 20 marca 2020 r. w sprawie odwołania na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej stanu zagrożenia epidemicznego (Dz. U. poz. 490)

Minister Zdrowia odwołał na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej stan zagrożenia epidemicznego w związku z zakażeniami wirusem SARS-CoV-2 i jednocześnie w tym samym dniu, zgodnie z § 1 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 20 marca 2020 r. w sprawie ogłoszenia na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej stanu epidemii (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 340), Minister Zdrowia ogłosił w okresie od dnia 20 marca 2020 r. do odwołania na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej stan epidemii w związku z zakażeniami wirusem SARS-CoV-2. Następnie stosownie do § 1 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 12 maja 2022 r. w sprawie odwołania na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej stanu epidemii (Dz. U. poz. 1027) Minister Zdrowia odwołał na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej stan epidemii w związku z zakażeniami wirusem SARS-CoV-2 i jednocześnie w tym samym dniu, na podstawie § 1 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 12 maja 2022 r. w sprawie ogłoszenia na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej stanu zagrożenia epidemicznego (Dz. U. poz. 1028) ogłosił w okresie od dnia 16 maja 2022 r. do odwołania na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej stan zagrożenia epidemicznego w związku z zakażeniami wirusem SARS-CoV-2. W końcu na podstawie § 1 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 14 czerwca 2023 r. w sprawie odwołania na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej stanu zagrożenia epidemicznego (Dz. U. poz. 1118) Minister Zdrowia odwołał na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej stan zagrożenia epidemicznego w związku z zakażeniami wirusem SARS-CoV-2.

Problematyka przedawnienia deliktów dyscyplinarnych nauczycieli, co do zasady uregulowana w art. 85o ust. 1 i 4 Karty Nauczyciela, przed wejściem przedmiotowego przepisu przewidywała, że postępowanie dyscyplinarne nie może być wszczęte po upływie 5 miesięcy od dnia powzięcia przez organ, przy którym działa komisja dyscyplinarna pierwszej instancji, wiadomości o popełnieniu czynu uchybiającego godności zawodu nauczyciela lub obowiązkowi, o których mowa w art. 6, oraz po upływie 2 lat od popełnienia tego czynu. Wydłużenie terminów przedawnienia zależne jest od wszczęcia postępowania, co normuje art. 85o ust. 4 Karty Nauczyciela. Jeżeli zatem w okresie, o którym mowa w ust. 1, wszczęto postępowanie dyscyplinarne,

karalność czynu uzasadniającego nałożenie kary dyscyplinarnej ustaje z upływem 5 lat od dnia popełnienia tego czynu. Do wyjątków od zasady przedawnienia deliktów dyscyplinarnych, określonej w art. 85o Karty Nauczyciela należą sprawy, w których:

- a. popełniono czyn o charakterze seksualnym na szkodę małoletniego (rozdział XXV k.k.) – wówczas przedawnienie nie może nastąpić przed ukończeniem przez niego 24 lat;
- b. wszczęto postępowanie dyscyplinarne w terminie, lecz nie ukończono go przed upływem 2 lat od popełnienia czynu – karalność czynu ustaje dopiero z upływem 5 lat od dnia popełnienia czynu;
- c. czyn uzasadniający odpowiedzialność dyscyplinarną stanowi jednocześnie przestępstwo – przedawnienie odpowiedzialności dyscyplinarnej następuje z zachowaniem wymienionych okresów, z tym że nie wcześniej niż z dniem upływu okresu przedawnienia odpowiedzialności karnej za to przestępstwo.

Jednocześnie, termin 5-miesięczny nie rozpoczyna biegu, a rozpoczęty ulega zawieszeniu, jeżeli nauczyciel, którego dotyczy postępowanie, jest nieobecny w pracy i z tego powodu nie może złożyć wyjaśnień. Termin ten zaczyna ponownie biec od dnia stawienia się nauczyciela do pracy. Z kolei termin 5-letni ulega zawieszeniu do dnia powzięcia przez przewodniczącego komisji dyscyplinarnej informacji o ustaniu przeszkody albo o prawomocnym zakończeniu postępowania karnego albo postępowania w sprawach o wykroczenia¹.

Na wstępie pragnę też zaznaczyć, że w wyniku mojego wystąpienia z dnia 10 lutego 2023 r. (znak: VII.7037.2021.AT) przedmiotowe zagadnienie dotyczące przedłużenia biegu terminu przedawnienia postępowań dyscyplinarnych w sprawach dotyczących nauczycieli było już częściowo przedmiotem oceny regulacji przez Ministerstwo Edukacji i Nauki w odpowiedzi z dnia 14 marca 2023 r. (DWST-WPZN.5027.19.2023.DC). W świetle

¹ A. Barański, J. Rozwadowska – Skrzeczyńska, M. Szymańska, *Karta Nauczyciela. Komentarz*, Warszawa 2018, s. 554 i n.; K. Gawroński (red.), *Karta Nauczyciela. Komentarz*, Warszawa 2023, s. 575 i n.

uzyskanej wówczas odpowiedzi, przepis ten został wprowadzony z uwagi na fakt, że w okresie obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii, w niektórych przypadkach przeprowadzenie postępowania wyjaśniającego oraz postępowania dyscyplinarnego mogło być utrudnione lub narażać zdrowie uczestników tych postępowań, a przywołane przepisy Karty Nauczyciela wskazują precyzyjnie ramy czasowe, w których zarówno rzecznicy dyscyplinary, jak i komisje dyscyplinarne, wszczynają i prowadzą wobec nauczycieli, odpowiednio postępowanie wyjaśniające i postępowanie dyscyplinarne. Nie sposób jednak z tą argumentacją zgodzić się zarówno przez pryzmat formy wprowadzenia art. 96 ustawy kwietniowej COVID-19, jak i skutków tej regulacji, co dodatkowo wzmacnia przywołane poniżej orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego, który na gruncie analogicznych rozwiązań związanych z zawieszeniem biegu terminu przedawnienia wskutek przepisów covidowych, dopatrzył się niekonstytucyjności z wzorcem, jaki wyznacza treść art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

W szczególności, wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 12 grudnia 2023 r. (sygn. akt P 12/22, LEX nr 3645822) uznano art. 15z¹ ust. 1 ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 340 z późn. zm.; dalej: ustawa marcowa COVID-19) za niezgodny z art. 2 Konstytucji RP. Jak zaznaczył Trybunał w przedmiotowej sprawie, co do zasady ustawodawca ma możliwość swobodnego kształtowania instytucji przedawnienia, jednakże brak określenia maksymalnego czasu zawieszenia z powodu stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii powodował, że zawieszenie biegu przedawnienia mogło utrzymywać się przez czas nieokreślony (nawet do kilku lat) i to niezależnie od rzeczywistego wpływu obostrzeń sanitarnych na zdolność organów procesowych do sprawnego podejmowania czynności. Przepis ten bowiem wydłużał okres przedawnienia karalności w zakresie spraw o przestępstwa i przestępstwa skarbowe, w brzmieniu następującym: „W okresie obowiązywania stanu zagrożenia

epidemicznego albo stanu epidemii, ogłoszonego z powodu COVID-19, oraz w okresie 6 miesięcy po ich odwołaniu nie biegnie przedawnienie karalności czynu oraz przedawnienie wykonania kary w sprawach o przestępstwa i przestępstwa skarbowe". Rozwiązanie przyjęte w art. 15zrz¹ ust. 1 ustawy marcowej COVID-19 zostało dodane przez art. 4 pkt 2 ustawy z dnia 20 kwietnia 2021 r. o zmianie ustawy – Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1023) z dniem 27 czerwca 2021 r. i zgodnie z art. 7 wskazanej ustawy przewidziano, że: „Do czynów popełnionych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy oraz kar orzeczonych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy stosuje się przepisy o przedawnieniu w brzmieniu nadanym tą ustawą, chyba że termin przedawnienia już upłynął”. Na mocy art. 28 pkt 1 ustawy z dnia 7 lipca 2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego, ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych, ustawy – Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1860) przepis został uchylony z dniem 1 października 2023 r.

Choć Trybunał Konstytucyjny w powyższej sprawie rozstrzygał merytorycznie tylko kwestie przedawnienia karalności, o której mowa w art. 15zrz¹ ust. 1 ustawy marcowej COVID-19, nie wypowiedając się w przedmiocie zawieszenia biegu przedawnienia deliktu dyscyplinarnego, o którym mowa w art. 96 ustawy kwietniowej COVID-19, to jednak większość przyjętej tam argumentacji, znajdzie swoje przełożenie w obszarze pochodnej, rozstrzyganej tu formie odpowiedzialności represyjnej, jaką jest postępowanie dyscyplinarne. W obu przypadkach odpowiedzialności, karnej i dyscyplinarnej, mamy do czynienia z ponoszeniem konsekwencji o różnym stopniu dolegliwości, za zachowania społecznie szkodliwe, podlegające ujemnej kwalifikacji

normatywnej, przy których wspólnym źródłem jest odpowiedzialność represyjna². Odmienny tu można dostrzec zasięg podmiotowy i przedmiotowy odpowiedzialności czy rodzaj sankcji, niemniej odpowiedzialność dyscyplinarna, powiązana jest ściślej z prawem karnym³, aniżeli z administracyjnym⁴. W doktrynie niemal zgodnie uznaje się, że postępowanie dyscyplinarne jest specyficznym rodzajem procedury, której podstawowym celem jest realizacja odpowiedzialności dyscyplinarnej jako szczególnej formy odpowiedzialności represyjnej. Jak wskazuje się, samo występowanie surowej sankcji, kryteria jej przypisania, struktura przewinienia dyscyplinarnego, cel odpowiedzialności dyscyplinarnej i stopień represyjności przepisów przewidujących kary dyscyplinarne, wykazuje powiązanie z odpowiedzialnością karną⁵. Przedawnienie w obszarze postępowania dyscyplinarnego znajduje związek z przedawnieniem karalności, także w zakresie gwarancji praw jednostki, które powinna mieć zagwarantowane, gdy mowa o przedłużeniu terminu ścigania deliktów

² Por. K. Dudka, *Odpowiedzialność dyscyplinarna oraz zakres stosowania przepisów k.p.k. w postępowaniu dyscyplinarnym wobec nauczycieli akademickich*, „Studia Iuridica Lublinensia” 2007, t. 9, s. 9; M. Kulig, K. Wala, *Wpływ uregulowań zawartych w tzw. tarczy na bieg terminu przedawnienia w postępowaniach dyscyplinarnych prowadzonych na podstawie ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce* [w:] *Prawo a stan epidemii*, red. A. Górski, E. Sarnacka, Białystok 2022, s. 122-123. Por. z szerszym opracowaniem: R. Giętkowski, *Odpowiedzialność dyscyplinarna w prawie polskim*, Gdańsk 2013, s. 79-81; P. Czarnecki, *Postępowanie dyscyplinarne wobec osób wykonujących prawnicze zawody zaufania publicznego*, Warszawa 2013, s. 102 i n.

³ M. Kulig, K. Wala, *Wpływ uregulowań zawartych...*, s. 125. Autorzy podkreślają na tę okoliczność fakt, w niektórych sytuacjach wręcz zastępowalności odpowiedzialności karnej dyscyplinarną. Por. W. Świda, *Prawo karne*, Warszawa 1978, s. 14; K. Buchała, *Prawo karne materialne*, Warszawa 1980, s. 30.

⁴ T. Bojarski, *Polskie prawo karne. Zarys części ogólnej*, Warszawa 2008, s. 34-35; P. Skuczyński, *Granice odpowiedzialności dyscyplinarnej* [w:] *Odpowiedzialność dyscyplinarna. Podstawy, procedura i orzecznictwo w sprawach studentów Uniwersytetu Warszawskiego 2000-2005*, P. Skuczyński, P. Zawadzki (red.), Warszawa 2008, s. 23.

⁵ P. Czarnecki, *Stosowanie kodeksu karnego w postępowaniach dyscyplinarnych*, „Państwo i Prawo” 2017, s. 100; M. Laskowski, *Czy odpowiedzialność dyscyplinarna jest rodzajem odpowiedzialności karnej?* „Themis Polska Nova” 2013, nr 1, s. 85-97; W. Koziulewicz, *Stosowanie prawa karnego materialnego i procesowego w postępowaniu dyscyplinarnym w sprawach sędziów (zarys problematyki)*, [w:] w Kręgu teorii i praktyki prawa karnego. Księga poświęcona pamięci Profesora Andrzeja Wąska, Lublin 2005, s. 464.

dyscyplinarnych⁶. Obwiniony zachowuje wszystkie gwarancje praw jednostki, określone przepisami art. 42, art. 45 i art. 78 Konstytucji RP, jak też przepisami procedury karnej⁷. Ma to również szczególne przełożenie na regulację postępowania dyscyplinarnego wobec nauczycieli, gdyż art. 85o ust. 1 i 4 Karty Nauczyciela, do którego odwołuje się art. 96 ustawy kwietniowej COVID-19 ma niewątpliwie charakter procesowo – materialny, gdyż w ust. 1 dochodzi do przedłużenia terminu ścigania, zaś w kolejnym ust. 4 cytowanego przepisu – do przedłużenia przedawnienia karalności.

Wymaga tu jednocześnie odnotowania, że Rzecznik Praw Obywatelskich przystąpił do postępowania toczącego się przed Trybunałem Konstytucyjnym w sprawie skargi konstytucyjnej (sygn. akt SK 107/23) o stwierdzenie, że art. 15zrr ust. 6 ustawy marcowej COVID-19, jest niezgodny z art. 2 Konstytucji RP, w zakresie, w jakim przewidywał w okresie obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii, ogłoszonego z powodu COVID-19, brak biegu przedawnienia karalności czynu oraz przedawnienia wykonania kary w sprawach o przestępstwa, przestępstwa i wykroczenia skarbowe oraz w sprawach o wykroczenie. Zgodnie z kwestionowanym przepisem art. 15zrr ust. 6 ustawy marcowej COVID-19: „W okresie, o którym mowa w ust. 1, nie biegnie przedawnienie karalności czynu oraz przedawnienie wykonania kary w sprawach o przestępstwa, przestępstwa i wykroczenia skarbowe oraz w sprawach o wykroczenia”. Okresem wskazanym w art. 15zrr ust. 1 ustawy COVID-19 jest również „okres obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii

⁶ Wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 13 listopada 2023 r., III APo 19/22, LEX nr 3707158. Zgodnie z cytowanym wyrokiem, postępowanie dyscyplinarne wobec nauczycieli nie jest stricte postępowaniem karnym, co wynika z treści art. 85i Karty Nauczyciela, który w § 1 stanowi: w postępowaniu wyjaśniającym i postępowaniu dyscyplinarnym w zakresie nieuregulowanym odmiennie w ustawie stosuje się odpowiednio przepisy art. 168-170, art. 171 § 1, 2 i 4 -7, art. 173, art. 177 § 1 i 2, art. 178, art. 182, art. 183, art. 185, art. 186, art. 190 i art. 191 oraz art. 193-196, art. 198, art. 199, art. 200, art. 201 i art. 204-208 Kodeksu postępowania karnego.

⁷ Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 19 lutego 2020 r., III PZP 6/19, LEX nr 2780762; wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 8 grudnia 1998 r., K 41/97, LEX nr 34619. Z racji ograniczonego zastosowania procedury karnej, dopuszcza się odstępianie od stosowania standardów obowiązujących w postępowaniu karnym *sensu stricto* (wyrok Trybunału Konstytucyjnego z 11 września 2001 r., SK 17/00, LEX nr 49153), co jednak w żadnym wypadku nie może oznaczać, że ustalenie odpowiedzialności dyscyplinarnej będzie wolne od zachowania wymogu rzetelności.

ogłoszonego z powodu COVID-19". Cytowany przepis został dodany do ustawy w dniu 31 marca 2020 r. (tj. z dniem ogłoszenia) przez art. 1 pkt 14 ustawa z dnia 31 marca 2020 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 568 z późn. zm.), i bez przepisu przejściowego, stosownie do treści art. 101, wszedł w życie z dniem ogłoszenia. Natomiast ten sam art. 15zrr ust. 6 ustawy marcowej COVID-19 został uchylony z dniem 16 maja 2020 r., na mocy art. 46 pkt 20 ustawy z dnia 14 maja 2020 r. o zmianie niektórych ustaw w zakresie działań osłonowych w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS – CoV- 2 (Dz. U. poz. 875 z późn. zm.). W tym zakresie przepis intertemporalny, ujęty w treści art. 68 ust. 5 wymienionej ustawy stanowi, że: „Z dniem wejścia w życie niniejszej ustawy rozpoczyna się bieg przedawnienia karalności czynu oraz przedawnienia wykonania kary w sprawach o przestępstwa, przestępstwa i wykroczenia skarbowe oraz w sprawach o wykroczenia”. Należy przy tym zauważyć, że regulacja art. 15zrr ust. 6 ustawy marcowej COVID-19 ma bezpośrednie zastosowanie do obszaru odpowiedzialności prawnej nauczycieli wówczas, gdy czyn będący deliktem dyscyplinarnym, jednocześnie wypełnia znamiona opisane dla przestępstwa, przestępstwa i wykroczenia skarbowego oraz samego wykroczenia (por. art. 85f i art. 85oust. 5 Karty Nauczyciela)⁸. Natomiast, w zakresie oceny charakteru odpowiedzialności dyscyplinarnej jako szczególnej odmiany odpowiedzialności represyjnej, względem odpowiedzialności karnej, której dotyczy art. 15zrr ust. 6 ustawy marcowej COVID-19, również można dojść do wspólnej płaszczyzny oceny wadliwości konstytucyjnych obu regulacji.

⁸ Por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 18 listopada 2015 r., III APa 20/15, LEX nr 2023668. Jak wywiedziono w cytowanym wyroku: „Czyny będące przedmiotem postępowania dyscyplinarnego, będące jednocześnie przestępstwem, są bardziej szkodliwe i z tego właśnie względu w stosunku do takich przewinień w postępowaniu dyscyplinarnym obowiązują terminy przedawniania odnoszące się do danego przestępstwa, a zatem co do zasady dłuższe”.

Przenosząc powyższe rozważania na stan prawny, wykreowany przez art. 96 ustawy kwietniowej COVID-19 należy podkreślić, że zawieszenie biegu przedawnienia postępowań dyscyplinarnych, prowadzonych na gruncie Karty Nauczyciela ingeruje w pozycję prawną jednostki, która w tak zakreślonych okolicznościach, jest zależna od decyzji organu władzy wykonawczej, czyli ministra właściwego do spraw zdrowia, który decyduje w przedmiocie stanu zagrożenia epidemicznego oraz stanu epidemii na podstawie art. 46 ust. 2 ustawy sanitarnej. Doszło tu zatem do powiązania funkcjonowania odnośnej regulacji dotyczącej odpowiedzialności dyscyplinarnej nauczycieli od decyzji ministra właściwego do spraw zdrowia, podejmowanej na poziomie aktu podustawowego, w postaci rozporządzenia wykonawczego - i to nawet nie do ustawy kwietniowej COVID-19, tylko do ustawy sanitarnej, czyli jeszcze innego aktu normatywnego. Innymi słowy, w demokratycznym państwie prawnym, szanującym trójpodział władzy, scedowanie przez ustawodawcę (świadomie albo nie) na organ egzekutywy (ministra odpowiedzialnego za odnośny dział administracji rządowej) decyzji o funkcjonowaniu instytucji prawnej, która kształtuje położenie prawne jednostki, jest konstytucyjnie niedopuszczalne; *in abstracto*, jeżeli ustawodawca decyduje się choćby właśnie na zawieszenie biegu jakiegoś terminu, to tylko ustawodawca ma prawo zdecydować o zakończeniu tego zawieszenia, a jednocześnie ma obowiązek *ab initio*, a nie *in fine*, wskazać wyraźnie termin końcowy rzeczzonego zawieszenia, jeżeli nie chce narazić się na zarzut obrazy art. 2 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP.

Tym samym, odwołując się do argumentacji Trybunału Konstytucyjnego należy wskazać, że uchybienia ustawodawcy przy ocenianej regulacji zawieszenia biegu przedawnienia nie przekreśla fakt, że kontestowana norma została wprowadzona w kwietniu 2020 r., czyli w początkowym okresie pandemii (który w sposób bezprecedensowy wpłynął na dezorganizację życia publicznego). Dalsze utrzymywanie w systemie tej regulacji, przy niewątpliwej stabilizacji życia pandemicznego w czasie obowiązywania tego przepisu, a przy tym wdrażanie hybrydowej i z czasem stacjonarnej

formy edukacji w szkołach, nie pozwalał racjonalnie uzasadnić, dlaczego aspekt odnoszący się do przedawnienia postępowań dyscyplinarnych nauczycieli pozostał nadal nierozstrzygnięty. Co więcej, zgodzić się należy z argumentacją Trybunału, że zawieszenie biegu przedawnienia karalności czynu bez wskazania konkretnej daty przełożyło się na to, że przy jednoczesnym uspokojeniu sytuacji epidemicznej (co stanowi fakt notoryjny) narażano zainteresowane podmioty na skutki prawne, które nie mogły być uprzednio przewidziane; uchwalane przez ustawodawcę nowe przepisy nie mogą zaskakiwać ich adresatów, co do dalszego postępowania władz publicznych. Wymaga tu zaznaczenia, że analizowany art. 96 ustawy kwietniowej COVID-19, nie został na przestrzeni lat, to znaczy od wejścia w życie w dniu 18 kwietnia 2020 r. do dnia dzisiejszego ani uchylony, lub na skutek interwencji ustawodawcy zmieniony w zakresie, uwzględniającym zmianę okoliczności pandemicznych. W szczególności do dnia 16 maja 2022 r. na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej obowiązywał stan epidemii, następnie stan zagrożenia epidemicznego aż do odwołania, do którego doszło dopiero z dniem 1 lipca 2023 r. Konsekwencją zakwestionowanego art. 96 ustawy kwietniowej COVID-19 jest to, że w okresie od 18 kwietnia 2020 r. do 1 lipca 2023 r., w stosunku do deliktów dyscyplinarnych popełnionych w tym okresie nie doszło do rozpoczęcia biegu terminu przedawnienia ich karalności, a w stosunku do pozostałych – termin ten podlegał zawieszeniu. Bieg terminu przedawnienia w tych przypadkach nie rozpoczął się aż do dnia 1 lipca 2023 r., a rozpoczęty przed datą 18 kwietnia 2020 r. ulegał zawieszeniu, również w tej samej cezurze. Powyższe tym bardziej wspiera ocenę, że art. 96 ustawy kwietniowej COVID-19 podziela wszystkie wady art. 15zrz¹ ust. 1 ustawy marcowej COVID-19, z powodu których został on uchylony przez Trybunał Konstytucyjny w wyroku z dnia 12 grudnia 2023 r. (sygn. akt P 12/22), a także art. 15zrz ust. 6 ustawy marcowej COVID-19, którego ocena konstytucyjności znajduje się w aktualnym zainteresowaniu Trybunału Konstytucyjnego w postępowaniu o sygn. akt SK 107/23 (stanowisko RPO o sygn. II.510.1008.2023.PZ).

Jak słusznie podkreślono w wyroku Trybunału Konstytucyjnego (sygn. akt P 12/22⁹), w związku z pojawieniem się wirusa COVID-19 i związanymi z tym działaniami stosownych organów państwa, dezorganizacji uległo życie publiczne, a obywatele nie byli w stanie realizować swoich praw w sposób standardowy. Nawet, jeśli w konkretnym zakresie organy państwa starały się ułatwić obywatelom funkcjonowanie, dokonując m. in. zawieszania terminów procesowych, to jednak działaniami tymi nie były w stanie objąć wszystkich relacji obywatel-państwo. Niezależnie od motywów, jakie legły u podstaw tych luk, obywatel funkcjonując w sytuacji szczególnej, nie powinien ponosić konsekwencji tej sytuacji. Przemawia za tym zasada lojalności, wynikająca z art. 2 Konstytucji RP. O ile w początkowym okresie pandemii COVID-19 – można uznać, że rzeczywiście występowały problemy z efektywnym funkcjonowaniem organów państwa, o tyle postępowania dyscyplinarne były zasadniczo kontynuowane przez cały czas jej trwania. Nie ma żadnych publicznych danych świadczących o tym, że występujące opóźnienia wynikłe z kwarantanny lub izolacji nauczycieli wpływałyby w tak istotnym stopniu na bieg postępowań dyscyplinarnych, że konieczne było wprowadzenie art. 96 do ustawy kwietniowej COVID-19. Stąd też wejście w życie tak daleko idącej regulacji, zawieszającej instytucję przedawnienia w toku postępowania dyscyplinarnego wobec nauczycieli, musi być uznane za nieproporcjonalne i sprzeczne z art. 2 Konstytucji RP i wynikająca z niego zasadą zaufania obywatela do państwa i stanowionego przez nie prawa. W tym sensie, zasada lojalności państwa wobec obywatela wyraża się w takim stanowieniu i stosowaniu prawa, by nie stawało się ono pułapką dla obywatela i aby mógł on układać swoje sprawy w zaufaniu, że nie naraża się na prawne skutki, których nie mógł przewidzieć w momencie podejmowania decyzji i działań, oraz w przekonaniu, iż jego działania podejmowane zgodnie z obowiązującym prawem będą także w przyszłości uznawane przez porządek prawny. Jednym z przejawów bezpieczeństwa prawnego jest stabilizacja sytuacji prawnej obywatela, przekładająca się na stabilizację sytuacji stosunków społecznych. Z zasady

⁹ Wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 12 grudnia 2023 r., P 12/22, LEX nr 3645822.

demokratycznego państwa prawnego wynika również obowiązek ustawodawcy ukształtowania regulacji prawnych, które będą sprzyjały wygaszaniu - wraz z upływem czasu - stanu niepewności. Tego rodzaju przepisami są przepisy dotyczące biegu terminu przedawnienia, możliwości jego przerwania lub zawieszenia, a także długości samego terminu przedawnienia deliktu dyscyplinarnego.

Ustawodawca zarówno na gruncie art. 15zr ust. 6, jak i na gruncie art. 15zr¹ ustawy marcowej COVID-19 oraz kwestionowanego art. 96 ustawy kwietniowej COVID-19, nie wskazał terminu, do którego obowiązywać miało zawieszenie biegu terminów przedawnienia karalności czynu, jak również nie określił maksymalnego limitu czasowego, do którego mogło ono trwać. Przepisy te stworzyły w istocie instytucję zawieszenia przedawnienia na czas nieokreślony, godząc przez to w zasadę ochrony zaufania do państwa i stanowionego przez nie prawa. Zasada ta opiera się na założeniu, że działalność organów władzy publicznej powinna charakteryzować się lojalnością i uczciwością względem każdej jednostki, wzbudzając w niej poczucie bezpieczeństwa prawnego i stabilności. Co do zasady ustawodawca ma możliwość swobodnego kształtowania instytucji przedawnienia, jednakże brak określenia maksymalnego czasu zawieszenia z powodu stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii powodował, że zawieszenie biegu przedawnienia mogło utrzymywać się przez czas nieokreślony i to niezależnie od rzeczywistego wpływu obostrzeń sanitarnych na zdolność organów procesowych do sprawnego podejmowania czynności.

Przedawnienia deliktu dyscyplinarnego nie można także całkowicie oderwać od pozostałych, obowiązujących standardów konstytucyjnych i międzynarodowych, i z tego punktu widzenia jest chronione zasadą ochrony zaufania, a ewentualne klauzule, zwłaszcza wydłużające terminy z mocą wsteczną muszą być oceniane pod kątem

zgodności z art. 2 Konstytucji RP¹⁰. Należy wskazać, że ustawodawca w zakresie przedmiotowego przepisu art. 96 ustawy kwietniowej COVID-19 wprowadził regulację nakazującą wydłużenie przedawnienia do deliktów dyscyplinarnych powstałych przed dniem wejścia w życie tego przepisu, statuując *expressis verbis*, że biegnący już okres przedawnienia podlega zawieszeniu. Jest to tylko nieco odmienna redakcja od tej, która w orzecznictwie budzi wątpliwości przy treści art. 15zrr ust. 6 ustawy marcowej COVID-19¹¹. W przepisie tym ustawodawca nie odniósł się bowiem do terminów przedawnienia, których bieg rozpoczął się przed dniem wejścia w życie przepisu, wskazując jedynie, że **„nie biegnie przedawnienie** karalności czynu oraz przedawnienie wykonania kary”, podczas gdy analizowana treść art. 96 ustawy kwietniowej COVID - 19, mówi o „nie rozpoczynaniu biegu terminów przedawnienia”, o których mowa w art. 85o ust. 1 i 4 Karty Nauczyciela, ale również **„o zawieszeniu tych rozpoczętych”** na ten sam okres. Zauważyć ponadto należy, że art. 118 ustawy kwietniowej COVID - 19 nie zawierał przepisów intertemporalnych wyłączających zastosowanie art. 4 § 1 k.k., który statuuje, że „jeżeli w czasie orzekania obowiązuje ustawa inna niż w czasie popełnienia przestępstwa, stosuje się ustawę nową, jednakże należy stosować ustawę obowiązującą poprzednio, jeżeli jest względniejsza dla

¹⁰Por. M. Kulik, *Wydłużenie z mocą wsteczną terminu przedawnienia karalności. Glosa do uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego - Izba Karna z dnia 14 września 2022 r., I KZP 9/22, „Orzecznictwo Sądów Polskich” 2023/5 poz. 39*; K. Lipiński, *Retroaktywna modyfikacja terminów przedawnienia z związku z epidemią COVID-19. Glosa do uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego - Izba Karna z dnia 14 września 2022 r., I KZP 9/22, „Orzecznictwo Sądów Polskich” 2023/4 poz. 31.*

¹¹ Sąd Najwyższy do uchwały z dnia 14 września 2022 r., I KZP 9/22, LEX nr 3403654 wskazywał przy tym przepisie, że odnosi się tylko do czynów popełnionych w okresie od dnia wejścia w życie statuującego ją przepisu do dnia jego uchylenia, a potwierdza to brzmienie art. 68 ust. 5 ustawy z dnia 14 maja 2020 r. o zmianie niektórych ustaw w zakresie działań osłonowych w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2 (Dz. U. z 2020 r. poz. 875), który stanowi, że z dniem wejścia w życie niniejszej ustawy rozpoczyna się bieg przedawnienia karalności czynu oraz przedawnienia wykonania kary w sprawach o przestępstwa, przestępstwa i wykroczenia skarbowe oraz w sprawach o wykroczenia. Szerzej: opinia RPO o sygn. II.510.1008.2023.PZ. Por. w tym zakresie zebrane kierunki orzecznictwa Sądu Najwyższego: wyrok z dnia 11 czerwca 2021 r., III KK 173/21, LEX nr 3228386; oraz wyrok z dnia 28 lutego 2023 r., II KK 597/22, LEX nr 3556567. Krytykę tej regulacji zawiera również: I. Jankowska-Prochot, *Wydłużenie okresów przedawnienia karalności przestępstw i przedawnienia okresów wykonania kary w sprawach o przestępstwa i przestępstwa skarbowe*, „Przegląd Prawa Publicznego” 2021, nr 11, s. 7-23; K. Lipiński, *Modyfikacje terminów przedawnienia karalności przestępstw, przestępstw i wykroczeń skarbowych oraz wykroczeń w związku z epidemią COVID-19*, „Czasopismo Prawa Karnego i Nauk Penalnych” 2020, nr 2, s. 37-48.

sprawcy". Jeśli zatem zasadę *lex mitior agit* można wyprowadzić z art. 2 Konstytucji RP, to unormowanie zawarte w art. 96 ustawy kwietniowej COVID-19 w zakresie, w jakim znalazło zastosowanie nie tylko do deliktów dyscyplinarnych, popełnionych w okresie od dnia 18 kwietnia 2020 r., może podlegać wartościowaniu przez wzgląd na treść art. 2 Konstytucji RP. W demokratycznym państwie prawnym stanowienie i stosowanie prawa nie może być „pułapką” dla obywatela, który powinien mieć możliwość układania swych spraw w zaufaniu, iż nie naraża się na niekorzystne skutki prawne swoich decyzji i działań, niemożliwe do przewidzenia w chwili ich podejmowania. Trybunał zwracał również kilkakrotnie uwagę na konstytucyjną ochronę ekspektatywy i jej związek z zasadą ochrony praw słusznie nabytych. Ochrona ekspektatywy ma bowiem w państwie prawnym w istocie takie samo uzasadnienie, jak ochrona praw słusznie nabytych. Różnica ma charakter przede wszystkim konstrukcyjny, a nie aksjologiczny. Obowiązek demokratycznego państwa prawnego unikania rozwiązań zaskakujących obywatela unormowaniami prawnymi niekorzystnie zmieniającymi jego sytuację - poza wypadkami, gdy takie zmiany są konieczne ze względu na realizację innych wartości konstytucyjnych, którym w danej sytuacji należy dać pierwszeństwo - odnosi się w równej mierze do praw podmiotowych już nabytych, jak i do zgodnego z prawem oczekiwania ich nabycia przez spełnienie określonych w ustawie warunków¹².

Stosownie zaś do stanowiska wyrażonego w orzecznictwie Trybunału Konstytucyjnego¹³, przepisy działające wstecz można uznać za zgodne z zasadą demokratycznego państwa prawnego jedynie wyjątkowo. Niedopuszczalna jest retroaktywność przepisów prawa karnego materialnego, traktowana przez ustawodawcę jako zasada, w tej bowiem sferze zakaz działania prawa wstecz ma charakter bezwzględny, co można także odnieść do innego postępowania represyjnego, jakim jest postępowanie dyscyplinarne. Retroaktywność rodzi niemożliwość reakcji obywatela na stan faktyczny, ukształtowany ustawą późniejszą, co wpływa na

¹² Orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego z dnia 3 grudnia 1996 r., K 25/95, LEX nr 28652.

¹³ Wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 19 listopada 2008 r., Kp 2/08, LEX nr 462811.

ograniczenie sfery naszej wolności i dyspozycyjności w obszarze naszych praw i wolności obywatelskich¹⁴. Jak jednak przyjmuje się zarówno w orzecznictwie, tak i w doktrynie, przedawnienie podlega zarówno zasadzie *lex severior retro non agit*, jak i zasadzie *lex mitior agit* wywodzonym z art. 2 Konstytucji RP. Zasady te tworzą konstytucyjne ramy polityki kryminalnej prowadzonej przez ustawodawcę zwykłego i bez wskazania wartości wyższej niż leżąca u podstaw zasady lojalności państwa wobec obywatela i tworzonego przez niego prawa, ustawodawca nie może od ich stosowania odstąpić. Ustawodawca posiada wprawdzie znaczną swobodę w zmianie regulacji dotyczącej czasowego zakresu zastosowania nowych okresów przedawnienia, także zastosowania nowych, dłuższych terminów do czynów popełnionych przed zmianą ustawy i nie będzie stanowiło to naruszenia konstytucyjnych zasad gwarancyjnych, tylko wówczas, gdy ustawodawca uczyni to wyraźnym rozstrzygnięciem ustawowym, w przeciwnym bowiem razie obowiązywać będzie domniemanie rozstrzygania kolizji ustaw, w myśl zasady wyrażonej w art. 4 § 1 k.k.¹⁵. Ilekroć ustawodawca, tworząc przepisy o charakterze przejściowym, odnoszące się do sfery regulowanej przez przepisy materialnoprawne, nie wyłącza w sposób wyraźny zastosowania art. 4 § 1 k.k. (albo odpowiadających im przepisów intertemporalnych z Kodeksu karnego skarbowego czy Kodeksu wykroczeń), to takiego postąpienia domniemywać nie można¹⁶. Wprawdzie w uchwale Sądu Najwyższego z dnia 14 września 2022 r., I KZP 9/22¹⁷ przesądzono, że zawieszenie biegu przedawnienia karalności w związku z epidemią COVID-19 ma miejsce na gruncie art. 15zrr ust. 6 do czynów zabronionych niezależnie od tego, czy zostały popełnione począwszy przed wejściem w życie przepisu, czy też przed tą datą, o ile termin przedawnienia jeszcze nie upłynął, a ustawa zawiera klauzulę wyłączającą treść art. 4 k.k., niemniej do rozstrzygnięcia najwyższej instancji sądowej nie można przejść bezkrytycznie. Mianowicie, zarówno art. 15zrr ust. 6 ustawy

¹⁴ T. Zalasinski, *Definiowanie retroaktywności w polskiej doktrynie prawa i orzecznictwie Trybunału Konstytucyjnego*, PiP 4/2004, s. 54.

¹⁵ W. Wróbel, *Zmiana normatywna i zasady intertemporalne w prawie karnym*, Kraków 2003, s. 532 i n.

¹⁶ Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 13 października 2021 r., I KZP 2/21, LEX nr 3240557.

¹⁷ LEX nr 3403654.

COVID-19, jak podlegający tu ocenie art. 96 ustawy kwietniowej COVID-19, rozumiany zgodnie z uchwałą Sądu Najwyższego z dnia 14 września 2022 r., I KZP 9/22, narusza zasadę *lex severior retro non agit* oraz *lex mitior agit*. Należy to oceniać zarówno przez wzgląd na możliwość wprowadzania przez ustawodawcę retroaktywności przepisu ograniczającego prawa i wolności obywatelskie tylko na zasadzie wyjątku, ocenianego na zasadach określonych w art. 31 ust. 3 Konstytucji RP, czyli proporcjonalności, a także aksjologicznego uzasadnienia mającego oparcie w konkretnych okolicznościach normatywnych¹⁸.

Powyższe zastrzeżenia w zakresie instytucji przedawnienia nie tracą na aktualności także w świetle ukształtowanego orzecznictwem standardu konstytucyjnego, zgodnie z którym ustawodawca w ramach realizowanej polityki karnej ma uprawnienie do określenia długości terminu przedawnienia, a nawet potencjalnie przyjęcia, że niektóre przestępstwa nie przedawniają się w ogóle. Mianowicie, zmiany ustawodawcze, polegające na przedłużeniu okresu przedawnienia, w sytuacji, gdy okres przedawnienia dotyczący czynu zabronionego przez ustawę, w sprawie którego toczy się postępowanie karne, jeszcze nie upłynął - nie naruszają zasadniczo zasady ochrony zaufania obywateli do państwa i prawa oraz zasady ochrony praw nabytych, chociaż niewątpliwie pogarszają sytuację prawną jednostki¹⁹. Dotychczasowe orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego jednoznacznie wskazuje, że przedawnienie nie jest podmiotowym prawem konstytucyjnym, a nawet decyzja ustawodawcza o wykluczeniu tej instytucji, wprowadzona w drodze ustawy, w świetle powyższego nie narusza konstytucyjnych praw i wolności obywatelskich. Obywatel nie może w związku z tym oczekiwać korzyści,

¹⁸ M. Kulik, *Przedawnienie karalności i przedawnienie wykonania kary w polskim prawie karnym*, Warszawa 2014, s. 122 i n.; A. Wąsek, *W gąszczu problematyki przedawnienia w prawie karnym* [w:] Współczesne problemy procesu karnego i wymiaru sprawiedliwości. Księga ku czci Profesora Kazimierza Marszała, P. Hofmański, K. Zgryzek (red.), Katowice 2003, s. 469; M. Królikowski, *O granicach zasady "lex severior retro non agit" w prawie karnym*, „Zeszyty Prawnicze” 2004, nr 1, s. 191-209.

¹⁹ Por. postanowienie Trybunału Konstytucyjnego z dnia 25 marca 2021 r., K 15/17, LEX nr 3165103. Co innego zaś tyczy się sytuacji, gdyby ustawa wprowadzała ponownie karalność czynu zabronionego, pomimo upływu terminu przedawnienia i w ten sposób naruszała zasadę ochrony zaufania do państwa i prawa oraz wynikający z niej zakaz retroaktywności.

które mogłyby dla niego wynikać w związku z naruszeniem prawa ze względu na taką, a nie inną politykę karną państwa, bo ta - w zależności od istoty zagrożeń - może podlegać modyfikacjom i zmianom. W ten sposób ustrojodawca ograniczył możliwości ustawodawcy w zakresie innego ukształtowania instytucji przedawnienia ze względu na konkretne stany faktyczne i w odniesieniu do pewnych kategorii czynów. Oznacza to zatem, że sama instytucja przedawnienia karalności nie ma statusu konstytucyjnego²⁰ i z tej racji nie możemy domagać się zarówno prawa do przedawnienia, a także ukształtowania go w określonej cezurze czasu. W doktrynie podkreśla się natomiast, że znaczny upływ czasu może być zarzucalny w tym sensie, gdy jego upływ sprowadza się do niemożności prawidłowego przeprowadzenia dowodu w konkretnym procesie²¹. Nieprawidłowe i nieproporcjonalne przedłużanie przedawnienia może rodzić problemy na etapie prowadzenia czynności dowodowych, zarówno w aspekcie oskarżycielskim, jak również w obszarze prawa do obrony, w tym rodzić niebezpieczeństwo powstania pomyłki.

Oczywiście nie można odmówić racji temu, że w efektywnym funkcjonowaniu i egzekwowaniu odpowiedzialności dyscyplinarnej nauczycieli tkwi troska o prawidłowe środowisko nauczycieli, etyczną i prawną edukację całego środowiska oświaty i wychowania, a w konsekwencji prawidłowy rozwój dzieci, którym prawidłowo realizowana działalność nauczycieli ma służyć. Nie może jednak temu celowi zostać podporządkowana możliwość stosowania zawieszenia biegu przedawnienia retroaktywnie, przy braku zadośćuczynienia przez ustawodawcę wymogowi użycia odpowiedniej klauzuli nakazującej stosowanie nowego przepisu, czy wyłączającej art. 4 § 1 k.k., co musi być ocenione w kolizji z art. 2 Konstytucji RP, t.j. z zakazem arbitralnego zmieniania już ukształtowanej sytuacji prawnej jednostki. Wprowadzenie zatem art. 96 ustawy kwietniowej COVID-19, bez przepisu intertemporalnego zmieniającego zakres

²⁰ M. Florczak-Wątor [w:] *Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej. Komentarz, wyd. II*, red. P. Tuleja, Warszawa 2023, art. 43, teza nr 3.

²¹ W. Wróbel, *Zmiana normatywna i zasady intertemporalne w prawie karnym*, Kraków 2003, s. 524 i n. Por. wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 25 maja 2004 r., SK 44/03, LEX nr 113003.

temporalny zastosowania przepisów normujących długość terminów przedawnienia, jest zmianą stojącą w opozycji do zasady ochrony praw nabytych i zasady ochrony stosunków prawnych w toku, którym normy konstytucyjne przyznają ochronę prawną na zasadzie art. 2 Konstytucji RP. Niewątpliwie zaś stabilizacja stosunków społecznych, którą zapewnia przedawnienie, stanowi wartość konstytucyjną, wymagającą uwzględnienia.

Mając na uwadze powyższe, stosownie do art. 16 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz. U. z 2023 r. poz. 1058, t.j.) zwracam się do Pani Minister o podjęcie działań legislacyjnych w celu uchylenia art. 96 ustawy kwietniowej COVID-19 z mocą wsteczną, gdyż zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 20 lipca 2000 r. o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 1461) nie tylko zasady demokratycznego państwa prawnego nie stoją temu na przeszkodzie, ale wręcz służyć to będzie urzeczywistnieniu tychże zasad i uwzględnieniu konstytucyjnych standardów ochrony praw człowieka. Proszę również o poinformowanie mnie o zajęтым przez Panią Minister stanowisku w przedmiotowej materii.

Z wyrazami szacunku

Marcin Wiącek

Rzecznik Praw Obywatelskich

/-wydano i podpisano elektronicznie/

Do wiadomości:

- Pan Poseł Marek Ast Przewodniczący Komisji Ustawodawczej Sejmu RP (ePUAP);
- Pan Senator Krzysztof Kwiatkowski Przewodniczący Komisji Ustawodawczej Senatu RP (ePUAP).

